

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), JULY 11, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 134

Vile rojenice

Vile rojenice so se zgledale pri družini Mr. in Mrs. Joe Kadunc, 1178 E. 74 St., in pustile krepkega sinčka-prvorojenca. Mlada mama je hči Mr. in Mrs. Patrick McLoone, 1178 E. 74 St., ki sta postala sedaj že tretjič stari oče in stara mama, srečni oče je pa sin Mr. in Mrs. John Kadunc, 1229 E. 71 St., ki sta postala sedaj četrtič "grandpa" in "granda." Mati in dete se nahajata v MacDonald House University bolnišnici in se dobro počutita. Čestitamo!

Sovjetska vlada obsoja oboroženo agresijo na Koreji

LONDON, 11. julija—Sovjetska vlada je danes v odgovoru na obvestilo, ki ga je prejela od glavnega tajnika ZN Trygve Lia o sklepih Varnostnega sveta, izjavila, da je sklep, na osnovi katerega so vse sile Združenih narodov na Koreji postavljene pod poveljstvo Zedinjenih držav, protipostaven in da predstavlja "direktno podpiranje agresije proti korejskemu ljudstvu."

Na osnovi sklepa Varnostnega sveta se je pripravilo pot za imenovanje gen. MacArthurja za "poveljnika sil ZN," kar je tudi predsednik Truman storil zadnjo soboto.

V sovjetskem odgovoru je ponovljena prejšnja obtožba, da so sklepi Varnostnega sveta bili sprejeti brez sodelovanja Sovjetske zveze in nove Kitajske ter so vsled tega protipostavni.

Sklep je bil sprejet s sedmimi glasovi, kar je minimalna večina, če se ne vpoštevata pravice veta, ki jo ima Sovjetska zveza. Toda za sklep je glasoval tudi kitajski nacionalistični delegat in brez njegovega glasu bi sklep ne mogel biti sprejet.

Medtem pa je glavni tajnik ZN Trygve Lie v Lake Successu ponovno podprl novo Kitajsko, ko je izjavil, da bi se vlado, ki ima popolno oblast v neki deželi, moralo priznati za popolnomočeno vlado te države in jih dovoliti, da ima v organizaciji Združenih narodov svoje delegate. Mnenje Lia je, da bi nova Kitajska morala biti zastopana v ZN, ne pa nacionalistični diktator Chiangkajšek, ki je zbežal na Formozo.

SIM ZAVRGEL DVA MILIJONA DOLARJEV

BIRMINGHAM, Ala., 8. julija—Robert I. Ingalls Jr., ki je prišel v trpki spor s svojim lastnim očetom, je danes zavrgel dva milijona dolarjev, ki mu jih je poslal oče za 4.501 delnic nekega industrijskega podjetja, ki velja 25 milijonov dolarjev.

Denar je Ingalls starejši poslal v bankovcih. Nahajal se je v veliki škrtli, ki so jo v First National banko prinesli uradniki v spremstvu oboroženih detektivov. Ingallsu mlajšemu je bilo naročeno, naj počaka v banki.

Ko je denar dospel v banko, je Ingalls mlajši izjavil, da delnice ne bo izročil, ker da je "vsota prenikanja" in bi bil na izgubi za več milijonov dolarjev.

Tanki Severne Koreje so v prvi večji bitki zlomili ofenzivo ameriških tankov

V neuspeli ofenzivi so ameriške sile izgubile vse tanke z izjemo dveh, ki pa nista imela municije

TOKIO, 11. julija—Ameriške tankovske sile so se južno od Conuia morale umakniti na nove položaje po neuspehu svoje protiofenzive, tekoma katere so z izjemo dveh, izgubile vse svoje tanke.

V dva dni trajajoči srđiti bitki so tankovski oddelki Severne Koreje zlomile ameriško ofenzivo, ki je v začetku izgledala uspešna.

Od dveh tankov, ki sta še ostala Američanom, je eden soglasno s poročili imel le neznatno količino municije.

Koliko ameriških tankov je sodelovalo v bitki, ni bilo naznanjeno. Znano pa so izgube severne Koreje. Glavni stan gen. MacArthurja poroča iz Tokia, da je bilo v enem edinem dnevu uničenih ali pa poškodovanih 65 komunističnih tankov.

Soglasno s poročili s fronte so v bitki sodelovali tudi ameriški pehotni in artilerijski batalijoni. Ameriški vojniki so se posebej ogorčeno borili, ko je bilo objavljeno, da so korejski komunisti ustrelili sedem ameriških vojakov, ki so jih zajeli žive. Vojake so soglasno s poročili ustrelili, ko so jim pred tem zavzeli roke.

Kljub viharji bitki pa so ameriške sile bile vržene nazaj, ko so v akcijo stopili severno-korejski tanki.

Komunistični vojniki so slabo oboroženi

V zvezi z vojno je danes bilo prvič razkrita, da severne korejske vojske vodijo mladi in vneti komunisti. Toda navadni vojniki Severne Koreje so slabo oboroženi in brez zadostnih vojaškihkušenj.

Poročevalec United Pressa Poats na primer poroča, da je videl prvih 20 vojnih ujetnikov, ki so jih zajeli Američani. Neki ameriški častnik je v zvezi s temi komunističnimi ujetniki pripomnil, da se nahajajo le na neznatno "višji stopnji od živali" in da z njimi ne more biti preveč preglativ.

Po mnenju poročevalca zajeti vojniki niso dovolj inteligentni, da bi lahko uporabljali moderno vojaško orožje.

HISTERIJA V SEDMIM MESTIH RADI "PLINSKEGA NAPADA"

MOLINE, Ill., 9. julija—Strašen duh plina se je večeraj začel širiti po sedmih mestih v okolici Molinea. Nekateri ustrašeni prebivalci so začeli histerično vpiti, da "so Rusi vrgli bombe s strupenimi plini."

Kmalu se je ugotovilo, da je paniko povzročil trok, ki je vozil neki kemični preparat, ki ga rabijo, da dajo duh nedišečim plinom. Preparat je popolnoma neškodljiv.

Ustrašeni prebivalci Molinea, East Molinea, Silvisa in Rock Islanda v Illinoisu so začeli širiti najbolj fantastične vesti. V Silvisu je na primer neki moški poklical policijo in ji začel zagotavljati:

"Ruska letala letijo nad nami in mečejo plinske bombe!"

Panika je bila povzročena tudi v treh mestih Iowe—Muscatinu, Bettendorfu in Davenportu. V dveh tovarnah, kjer izdelujejo poljedelsko orodje, bi bili kmalu ustavljeni obratovanja. Telefoni policiji pa so neprenehoma zvonili.

The Iowa-Illinois Gas & Electric Co., ki je lastovala trok, je pojasnila, da so nekateri tanki s kemičnim preparatom puščali. Toda vzelo je precej časa, predno so se panični prebivalci končno umirili.

KARDINAL PODPISAL MIROVNI APEL

LONDON, 9. julija—Sovjetska časniškarska agencija Tass je danes naznanila, da je rimsko katoliški kardinal Sapieha v Varšavi podpisal apel za mir, ki je bil odobren na sestanku Svetovnega kongresa partizanov miru v Stockholmu.

Kardinala Sapieho so komunistični časopisi obtožili, da je svetoval poljskim katoličanom, naj ne podpisujejo apela za preprečevanje uporabe atomskih bomb in označevanje za vojno zločinko ono državo, ki bi prva uporabila atomske bombe.

BEGUNCI PRIHAJAJO

WASHINGTON, 10. julija—Mednarodna organizacija za begunce je danes naznanila, da bo v sredo dospelo v newyorško pristanišče nadaljnjih 1.310 beguncev. Z njimi se bo število beguncev v Zedinjenih državah zvišalo na 169.403.

Sovjetska vlada odgovorila na noto glede Trsta

MOSKVA, 9. julija—Sovjetska vlada je včeraj poslala odgovor na ameriško noto v zvezi s Trstom.

V odgovoru je Sovjetska zveza ponovno izrazila isto stališče, ki ga je že izrazila v svoji prvi noti z dne 20. aprila, ko je zahtevala, da se anglo-ameriške okupacijske sile umaknejo iz Trsta, ukine protipostavno mornariško bazo in omogoči tržaškemu ljudstvu, da si po imenovanju guvernerja izvoli civilno upravo.

Isti odgovor je bil poslan tudi francoski in angleški vladi, ki sta 15. junija tudi zavrgli sovjetske obtožbe in v pritožbah izjavili, da je Sovjetska zveza blokirala imenovanje guvernerja Svobodnega tržaškega ozemlja.

V oborožene sile bo takoj vpoklicanih 20,000 vojaških obveznikov starih od 19 do 25 let; prostovoljcev ni dovolj

Domače vesti

Iz bolnišnice

Dobro poznana Mrs. Mary Augustine se je po prestani operaciji v Huron Rd. bolnišnici vrnila na svoj dom na 13219 Thornhope Rd. Zahvaljuje se vsem za obiske, darila in cvetlice, ki jih je prejela. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu.

Ledenica zastoj

Potrebna družina lahko dobi brezplačno ledenico, ki drži 50 funtov ledu, če se zgleda na 983 Addison Rd.

Direktorij AJC za 1950

Na letni seji delničarjev AJC na Recher Ave. so bili izvoljeni direktorji za leto 1950, izmed katerih je bil konstituiran sledeči odbor: Predsednik George Nagode, podpredsednik Frank Zaggar, tajnik Andrew Ogrin, KE 1-1107, blagajnik Theodore Kircher ml., predsednik nadzornega odbora John Gerl, nadzornika Leo Bostjančič in John Barkovich, predsednik gospodarskega odbora Frank Derdich, odbornika Frank Tegel in Anton R. Ogrin, zapisničarica Gusti Zupančič, direktorji: Anton Pluth, Anton Vrh, Frances Medved in Mary Madvešek.

Seje direktorija se vršijo vsako tretjo sredo v mesecu ob 8. uri zvečer.

Pozdravi

Pozdrave iz Ely, Minn., kjer se nahajata na oddihu, pošiljata Tony in Caroline Telich iz Parkgrove Ave. Pišeta, da se prav dobro zabavata.

Razprodaja

V modni trgovini A. Brofman Dept. Store, 6806 St. Clair Ave., je v teku čistilna razprodaja, na kateri se dobi razno blago in opravo za ženske in otroke po zelo znižanih cenah. Na veliko predmetih je cena polovico manj kot običajno.

Odhod na obisk domovine

V nedeljo so se podali na obisk v staro domovino sledeči: Frank Belaj, poznani trgovec z moško in deško opravo na 6205 St. Clair Ave., in njegova hči Olga, ki bo zdaj prvič videla domovino svojih staršev, John Samsa, 18526 St. Clair Ave., Louis Vesel, 18901 Nauman Ave., Anton Novak, 19801 Mohawk Ave., in njegova sestra Mrs. Mary Urbančič, 6617 Kazimier Ave., in Frank Kurtz, 2526 St. Clair Ave.

Mr. Belaj bo s svoj ohčerko obiskal Sodražico, Mr. Novak in Mrs. Urbančič pa gresta v Šembijo, odkoder sta odšla pred več kot 30 leti. Vsi potniki so potovali z letalom in s posredovanjem Mihaljevičeve potniške družbe. Želimo jim mnogo zabave in srečen povratek!

Poceni ledenice

Mr. John Sušnik, lastnik Norwood Appliance & Furniture, 6202 St. Clair Ave., priporoča novoporočencem in gospodinjam, ki si nameravajo nabaviti novo električno ledenico, da si ogledajo fine Frigidaire ledenice, ki jih ima na ogled v trgovini. Cene so zmerne.

WASHINGTON, 10. julija—Danes je bilo naznanjeno, da bo takoj vpoklicanih v vojaško službo 20.000 vojaških obveznikov starih od 19 do 25 let, toda vpoklicani bodo najprej starejši, zatem pa tudi mlajši obvezniki.

Kvote za posamezne zvezne države bodo še določene. Veruje se, da bodo določene v teku dveh dnevov in poslane direktorjem državnih nabornih uradov, ki bodo zopet dali navodila direktorjem lokalnih uradov.

Izgleda, da je 20.000 obveznikov minimalna zahteva. Gen. MacArthur, ki je vrhovni poveljnik oboroženih sil na Koreji, še ni poslal nobenih informacij glede števila vojakov in količine vojaškega materiala, ki ga potrebuje. Ampak današnji ukrep je znak, da se je z naborom že začelo.

Šef štaba armade gen. J. Lawton Collins in šef štaba zračnih sil gen. Hoyt Vandenberg sta danes z letalom odpotovala v Tokio, kjer bosta imela važno konferenco z gen. MacArthurjem.

V zahtevi za 20.000 vojaških obveznikov je armada poudarila, da "za sedaj ni nobenega drugega izhoda." Veruje se, da se za vojno na Koreji ni javilo zadostno število prostovoljcev, kakor se je prvotno pričakovalo.

Medtem pa je direktor naborne službe major gen. Lewis B. Hershey na konferenci s časničarji naznanil, da bo od kongresu zahteval \$30.000.000, ki bodo potrošeni za lokalne naborne urade po celi deželi.

Pogajanja med cerkvijo in vlado na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 8. julija—Madžarska vlada je snoči naznanila, da so v teku pogajanja med vlado in predstavniki rimske katoliške cerkve na Madžarskem. Opazovalci menijo, da se bodo pogajanja končala s sporazumom, na osnovi katerega bodo trpki spori rešeni.

Svet rimsko katoliških škofov se je na Madžarskem dolgo upiral vladi, toda vsled drastičnih vladnih ukrepov in deloma tudi pritiska nižje duhovščine je bil prisiljen, da zaprosi za obnovo pogajanj.

Na pogajanjih z vlado zastopata cerkev dva nadškofa, ki ju smatrajo za "zmerna."

Madžarska vlada je postavila sledeče pogoje za sporazum: Priznala bo vrhovno oblast Vatikana v katoliških verskih zadevah; svet škofov naj prizna vrhovno oblast države v posvetnih in političnih zadevah; škofi naj zaprisežejo vernost ljudski republiki Madžarski; cerkev naj prizna zemljišne reforme, podražavljenje industrij, javne šole in pravico vlade, da odobri ali pa zavrne najvišjega predstavnika rimske katoliške cerkve na Madžarskem, ki bi ga imenoval Vatikana.

PRVO ODLIKOVANJE

TOKIO, 9. julija—Poročniku Leroy Deansu, staremu 22 let, je bilo včeraj izročeno odlikovanje Purple Hearts zaradi poškodbe na očesu, ki jo je dobil 28. junija, ko je eksplodiral neki most na reki Han.

Ljudi po Ameriki Iz življenja naših

Gilbert, Minn. — Radi mrtvoda je tukaj naglo umrla Mary Peterne, stara 54 let, doma iz Podboršta pri Komendi, v Ameriki 37 let, članica SNPJ. Zapuška moža, sina in hčer, oba poročena, dalje dve sestri in mnogo drugih sorodnikov.

Vandling, Pa. — Dne 5. junija je umrl Frank Menart, star 48 let, član SNPJ, doma iz Hotederšice pri Logatcu, v Ameriki od 1920. Tukaj zapuška ženo, dve hčerki in sestro, dve sestri pa v Sheboyganu, Wis.

Cliff Mine, Pa. — Rne 17. junija malo pred 9. uro zvečer sta se v letalski nesreči v bližini Warrendala, Pa., smrtno ponesrečila Frank J. Jaki, član SNPJ in Richard W. Connolly. Letalo je v zraku odpovedalo, zadelo ob drevo in treščilo na tla v plamenih. Frankovi ostanki so bili pokopani na imperialskem pokopališču poleg njegove matere. Rojen je bil v Cliff Mini, star 34 let. Tukaj zapuška brata Josepha, sestro Margareto in tri nečakinje, strica v Finleyvillu in teto v Will Stationu.

POLJAKI ZBIRAJO POMOČ ZA KOREJO

VARŠAVA, 9. julija—Poljska radio postaja je danes naznanila, da se bo jutri v Poljski začel "Teden za pomoč Koreji." Tekom tedna se bo na ulicah zbiralo pomoč, ki bo poslana Severni Koreji. Medtem pa je poljski ambasador v Peipingu dobil navodila, naj začne pogajanja za upostavitve diplomatskih stikov med Severno Korejo in Poljsko.

ČETE SE ZBIRAJO NA MEJI JUGOSLAVIJE

LONDON, 10. julija—Belgrajska radio postaja je danes obtožila Bolgarijo, Maržarsko in Rumunijo, da z očitnim agresivnim namenom zbirajo svoje oborožene sile na meji Jugoslavije. V poročilu postaje je rečeno, da so te manevre izvajajo z namenom, da bi se Jugoslavijo prisililo, da sprejme "status kolonije Sovjetske zveze."

USTRELIL ŽENO KI GA JE ZASLEDOVALA

BREWSTER, 10. julija—Newyorška policija je danes naznanila, da je neki Andrea Gehr ustrelil svojo 30 let staro ženo, ko ga je zalotila v neki koči blizu Brewsterja. Gehr se je nahajal v koči z neko bogato ženo, ki se na sodnji bori za razporoko od svojega moža milijonarja.

KITAJSKE ČETE NA MEJI KOREJE?

HONG KONG, 10. julija—Tukajšnji neodvisni časopis Sing Tao poroča, da so kitajski komunisti poslali nadaljnjih 10.000 vojakov na mejo Koreje. Vкупно je baje na meji Koreje 50.000 kitajskih vojakov, ki se nahajajo pod poveljstvom znanega komunističnega generala Lin Piao.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

AMERIŠKI TISK IN JUGOSLAVIJA

Ameriški tisk na splošno ni bil nikoli naklonjen jugoslovanski vladi maršala Tita. Toda strupeni napadi na Jugoslavijo so bili vsaj nekoliko omiljeni, ko je pred več kot dvema leti prišlo do spora med Kominformo in jugoslovanskimi voditelji. V glavnem so ameriški dnevniki gledali v Titu voditelja, ki se je uprl Moskvi, in, seveda, ta upor so navdušeno pozdravili, ne vsled dejstva, ker je šlo za neodvisnost Jugoslavije in enakopravne odnose med socialističnimi državami, ampak ker je v celni vrsti porazov ameriške zunanje politike ta razkol pomenil edino pomembnejšo politično "zmago" v mrzli vojni. Poleg tega pa so pričakovali, da se bo po vzgledu na Jugoslavijo "ti-toizem" razširil tudi v ostalih socialističnih državah.

Zadnje čase pa so nekateri ameriški dnevniki, med njimi tudi clevelandski Plain Dealer in Press, začeli izražati svoje nejevolje zaradi stališča, ki ga je Jugoslavija zavzela z ozirom na najnovejšo mednarodno dogodke. Ta obnovljena kampanja v ameriškem tisku spominja na najhujše napade na jugoslovanske voditelje iz dobe pred sporom s Kominformo.

Kje tiči vzrok za to obnovljeno propagandno kampanjo proti Jugoslaviji? Clevelandski Plain Dealer na primer v svojem uvodniku pravi, da je potrebno od časa do časa "revidirati diplomacijo vsled spreminjajočih se okoliščin v mednarodnih odnosih," posebno pa, ko pride "do motenj v odnosih, ki obljublajo, da bodo produktivni in miroljubni." Uvodnik omenja dva nedavna razvoja v zvezi z Jugoslavijo in poudarja, da bi Zedinjene države morale revidirati svoje stališče napram Beogradu, katero stališče je bilo "preveč velikodušno, ko se je maršal Tito uprl Moskvi."

"Komunist, če je Rus ali pa Hrvat, je še vedno komunist," pravi Plain Dealer. "Tito je nastopil kot komunist in v interesu Rusije, ko je svoji delegaciji pri Združenih narodih dal navodila, naj glasuje proti obsdbi agresije s strani Severne Koreje."

Plain Dealer in na splošno vsi veliki ameriški dnevniki očitno stojijo na stališču, da je sicer vse v redu, ko ena od malih držav brani svojo neodvisnost proti Sovjetski zvezi, toda narobe je, če spoštovanje svoje neodvisnosti zahteva tudi od Zedinjenih držav.

Jezo ameriškega tiska si je Jugoslavija topot napolnala, ker je v Varnostnem svetu jugoslovanska delegacija glasovala proti oboroženi intervenciji na Koreji. Jugoslovanski delegat dr. Aleš Bebler je predložil resolucijo, na osnovi katere bi se ponovno apeliralo na obe nasprotujoči si stranki v korejskem konfliktu, naj prenehata s sovražnostmi, obenem pa bi se skušalo upostaviti mir potom posredovanja. Stališče Jugoslavije je pojasnil dr. Bebler v svojem govoru 27. junija, ko je med ostalim rekel, da je vojna na Koreji posledica splošnih napetosti v povojnem svetu, napetosti, ki so zadnja leta zavzele oblike, ki so na splošno znane kot "mrzla vojna."

Kaj je ameriški tisk pričakoval od Jugoslavije? Da bo brezpogojno glasovala za ameriško "policijsko akcijo" na Koreji? Da se bo vsled svojega spora s Kominformo in Sovjetsko zvezo pridružila zapadnim silam vselej, ko imajo neki obračun s Sovjetsko zvezo, ali pa celo, ko same kršijo principe, vsled katerih se je po zagotovitvi jugoslovanskih voditeljev Jugoslavija uprla Kominformi? Kajti posebno v Aziji je jasno, da se kolonialni narodi bolj upirajo zapadnemu imperializmu, kot pa komunizmu. Borba proti "širjenju komunizma" je istočasno borba proti neodvisnosti azijskih ljudstev, to je borba za ohranitev razpadajočega se kolonialnega sistema.

Jugoslavija se vsled zadnjih dogodkov nahaja v težkem položaju. Z ene strani se pogloblja prepad, ki jo deli od ostalih socialističnih držav vzhodne Evrope, z druge pa prepad, ki lahko postane usodepolen za njene odnose z zapadnimi državami. Če bi imela več podpore od malih držav, članic Združenih narodov, bi imela več izgledov, da se upre pritisku velikih sil. Toda v organizaciji Združenih narodov ni resnično neodvisnih malih držav, v kolikor pa včasih izgleda, da jih je, so to kapitalistične države, ki od časa do časa branijo svoje lastne interese, ki pa v mnogih primerih močno spominjajo na nekakšni "miniaturni imperializem."

V današnjem konfliktu svetovnega obsega se na male države vrši ogrožen pritisk, da podprejo bodisi zapadni ali pa vzhodni blok. Izjema ni niti Jugoslavija in čeprav ameriški tisk veliko vpije o "neodvisnosti," "pravici,"

Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Milan Medvešek

76.

Sporočilo iz Ljubljane na pošto v Dolnji Logatec mi je dalo upanje, da je možnost doseči ladjo "Hrvatsko" še ob pravem času. Šofer Jaka Zlajpah, o katerem je ameriški pisatelj Robert St. John v knjigi "The Silent People Speak" napisal celo poglavje, je svoj avtomobilček še bolj pognal. Dobro, da je največji del ceste med Ljubljano in Reko tlakovan, drugače se bi za nama močno kadilo. Brzela sva skozi Dolnji Logatec, Gornji Logatec, Planino, Postojno, Bitnjo, Sent Peter na Krasu, kjer sem opazil velikanske skladišne leše, kateri se izvažajo v Italijo in druge evropske države, dalje skozi Kilovec, Podstenje, Ilirsko Bistrico, Matulje in naprej proti Reki.

Na tej poti bi naju kmalu doletela nesreča. Pred avtomobilom je bil voz, v njem pa sprežen par konj. Jaka je potrotil. Voznik se je ozrl nazaj in videl avtomobil. Že sva na levi prehitela voz, nenadoma pa konja kot blisk planeta na levo, kjer je bila stranska pot. Konja sta bila očitno navajena okreniti, na dotično pot in voznik je izgubil kontrolo nad njima. Jaka je z bliskovito naglico potegnil volan proti levi. Že je z gledalo, da bova zletela v jarek, ko je zopet bliskovito zavil na desno. Eden izmed konj je s kopitom nalahko zadel avto, toda tako nalahko, da ni pustil niti znamenja. Konja sta udarila nato na stransko pot. Ozrl sem se nazaj in videl, da ju ima voznik pod kontrolo. Jaka se je hotel ustaviti in ugovoriti, če je vse v redu, jaz pa sem mu dejal, naj nikar ne izgublja časa, ker se očitno ni nič hudega zgodilo.

V Reko sva dospela malo po 1. uri popoldne. Oziral sem se po Reki, katera je bila v vojni močno porušena, zlasti njeni pomoli, na desni strani pa sem strmel proti Opatiji in Abaciji, kjer vlada večna pomlad, istočasno pa me je skrbelo, če je ladja še v pristanišču in v katerem pomolu. Jaka sicer pozna dobro sleherni ovinek na cesti slovenske, imel pa ni niti pojma, kje bi bila ladja "Hrvatska".

Zavila sva na prvi pomol, ki sva ga zagledala. Pri ograji je stal miličnik in nama dejal, da je ladja že včeraj odpuhla. Za nama je bil neki avtomobil, ki je hotel iti skozi pregrado, zato je Jaka potegnil avto naprej in tako sva se znašla v notranjosti pregrade, tedaj pa je isti miličnik zahteval, da pregleda moj potni list. Meni se tako proketo mudi, ta človek pa "šnofa" po mojem potnem listu! "Da bi ga koklja brcnila!" bi dejal Arley Božičnik, upravitelj družabnega kluba SDC v Chicagu.

Polica j je ugotovil, da je moj list v redu. Da, potni list je bil v redu, midva z Jakom pa še vedno nisva vedela, ali je še ladja v pristanišču ali ne. Nato sva se odpeljala ob pomolih k Jugoslovanski plovni družbi. Tam so bili informirani o mojem prihodu in takoj telefonirali na ladjo "Hrvatsko", katera je bila zunaj na morju, kamor se je umaknila vsled velikega prometa v pristanišču.

Paroplovna družba je takoj preskrbela čoln, nakar sva se s tovarišem Zlajpahom pristrčno poslovila, in odpeljal sem se na morje proti ladji "Hrvatski". Mož, ki je vodil velik motorni čoln, je govoril slovensko in angleško, dasiravno je po rodu Hrvat iz Primorja. Ponudil sem mu 100 dinarjev napitnine, toda

ni hotel vzeti pod nobenim pogojem. Dejal je, da je plačan za svoje delo, zato ne mara napitnine.

Ko se je čoln blizal ladji, sem zagledal obraze naše delegacije in vsi so vzklikali z vprašanji, kje sem bil in da so mislili, da me sploh ne bo. Tam sta bila tudi Mirko Kuhelj in John Divjak, katera sta dospela na ladjo nekaj ur pred menoj. Poveljnik ladje Kovačević je dejal: "Torej čakali smo na vas! Če ne bi prišli do tretje ure, bi odpluli brez vas."

Na ladji je bil carinik, kateri je hitro pregledal moje stvari, nakar je ladja odpuhla proti Ameriki, in sicer pol ure po mojem prihodu, to je bilo ob pol treh popoldne. Oddahnil sem se, nakar sem šel na kosilo, katero so hitro pripravili.

Zame je bil 31. december res poln živčne napetosti, žalosti in avantur, toda kakor hitro sem se malo umiril, so mi misli uhajale na moje tako tako naglo

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Po enem letu so ga le našli. Kaj, boste rekli. Prostor za stalno lutkovno gledališče v Ljubljani. Do jeseni 1948 leta so lutkarji prevažali zločivji oder in "Udarno brigado" lipovih marionet zdaj v to zdaj v ono amatersko gledališče.

Na svoji odiseji po Ljubljani in bližnji okolici so končno odkrili skromno in neznatno dvorano. Dolgo se je skrivala njihovi očem, stisnjena med dva ogromna sosedu — Sentjakobsko cerkev in gimnazijo. Na terezu so je uporabljali za množične sestanke in le redko za kulturne prireditve. Po gostovanju lutkarjev pa se je zgodilo, kar se pač večkrat v življenju zgodi — jež je pregnal lisico.

Kakor osvežilen dež po dolgi suši je delovala na lutkarje nova pridobitev, Jože Šorn, član Mestnega lutkovnega gledališča, je spet zajahal pegaza. V depozitu Mestnega muzeja, v svoji pisarni, je pričel — med sulicami, meči in ne vem kaj še vse tam nabira prah — pisati. Lotil se je dramatizacije Levstikovčev "Martina Krpana", kar jih je že toliko pred njim brez uspeha poizkusilo. Dvakrat je vse črtal, v tretje popravil; končno je ta nekdanji nastavljenec v finančnem oddelku Mestnega ljudskega odbora dodal svoji dramatizaciji Ingoličeve "Udarne brigade" in raznim igriscam za lutkovne odre še "Martina Krpana".

Medtem so drugi preurejali dvorano. Po načrtu arhitekta Danile Kociana je postajalo v njej prijetno in toplo. Samo ene stvari ni bila mogoče popraviti, njene velikosti ... Na lutkovne odre se pa arhitekt Kocijan ne razume, zato se tega ni lotil. In Jagodičev Ciril, ki je skonstruiral prvi zločivji oder, je začel spet brskati po knjigah ... Ni ravno enostavna stvar takle kar črt, zlasti, če je človek še pred kratkim premetaval prejemke in izdatke po raznih kontih in razredih. Lutkarstvo je bilo le njegov privatni "konjiček". Pa če že sprejmeš službo konstruktorja in tehničnega vodje, moraš pač konstruirati. Pod raznimi risalnimi pripomočki je nastal nov načrt, ki je sedaj že uresničen. Čez poletje bo treba oder malo predelati; izkušnje je manjkalo. Tudi oder bi bilo treba povečati, toda kam? V cerkev ali h Kafježu v gostilno?

Nekaj minut pred predstavo.

"demokraciji" in "svobodi," s svojo obnovljeno kampanjo proti Jugoslaviji dokazuje, da gre za vse te lepe reči, le ko nosijo znamko Made in USA.

slovo od staršev in tisti pridušeno zatajevan jok moje matere mi je kar naprej zvenel v ušesih, rezal v srce, in ko pišem te vrstice, ga še vedno slišim. Ne slišim pa samo materinega glasu, pač pa pred menoj stoji tisti blede obraz mojega očeta ter njegova postava.

Tako se nam godi, ki smo razklani na dva svetova: z eno nogo na tej strani Atlantskega oceana, z drugo pa v krajih, kjer nam je tekla zibelka, kjer smo preživeli najlepše ure svoje mladosti, dasiravno so bile tiste ure čestokrat žalostne in polne trpljenja. K sreči pa smo pozabili na žalostne ure in se spominjamo na splošno le lepih stvari, naše mladosti v tistih prelepih slovenskih krajih, katerih lepote pa se nismo mogli nasititi, zato smo morali iti v tužino s trebuhom za kruhom.

O vseh teh stvareh sem premišljeval, ko je ladja "Hrvatska" mirno plula po krasnem Jadranu in me zopet nosila na novo domovino Ameriko.

(Dalje prihodnjič)

UREDNIKOVA POŠTA

S poti

Zadnje čase opažam v našem časopisu, da se neki rojaki zanimajo za zgodovino Slovencev v naši novi domovini Ameriki. Za izpremembo se to dobro sliši. Človek se kmalu naveliča čitanja hujskarij od onih, ki prihajajo v to deželo in javno obrekujejo — v svojo korist seveda — stare Slovence, ki tukaj delujejo že doga leta. Ni pa dovolj, da samo čitaš; tudi osebnopridež z njimi v dotiko. Meni opravlja prvi novodošlec, ki sem ga srečal tukaj.

Naši "zgodovinarji" prihajajo nadme tudi s pismi. Tako mi nekdo piše, naj mu pošljem pismo od Jerana iz Rajske doline. Drugi hoče vedeti to in to o milijonarju Košmerlu, ki je nedavno umrl v Chicagu. Daj, daj!

Dal sem veliko takih stvari, toda vrnjeno mi ni bilo. Nekoč sem prosil, naj se kje med nami ustanovi slovenski muzej, v katerem bodo vse te stvari, važni dokumenti naše zgodovine v

Ameriki, na razpolago. Poskus je bil storjen, ali kje je danes tu muzej? Meni so pa očitali, kakor je neki vzorni rojak zapisal v nekem slovenskem listu: "Od Judo kupuješ in škofom prodajaš ..."

Lansko leto mi je pisala nekak Slovenka, da bo njen sin kmalu imel novo mašo in potrebuje podatke o misijonarju Buhu. Dal sem ji podatke, katere je Buh spisal pred 50. leti. Zraven je bilo tudi pismo, ki ga je Baraga pisal Buhu kot študentu v starem kraju leta 1857. Čez mesec dni je njen sin neke pustil zame veliko kuverto. Ko sem odprl to kuverto in pogledal kaj je notri, je manjkalo Baragovo pismo. Takoj sem mu pisal, naj pogleda med svoje papirje, med katere se je morda zamešalo manjkajoče pismo. Odgovorila ni bilo. Šele, ko sem nadaljeval s par trpkimi pismi, je odgovoril, da or kot Slovenec — ne zna čitati slovenskega. Pri tem je ostalo.

Po teh izkušnjah sem sklenil, da odslej originalnih dokumentov ne pošljem nikomur več.

Matija Pogorelec.

imajo. No, zdaj ko že nastopajo, gre vse skupaj malo hitreje." Potem je prešel na gospodarsko stran. "Skoraj milijon dinarjev je stala preureditev dvorane," mi je pojasnjeval. "Zdaj pa predstave niti toliko ne nesejo, da bi krili stroške zanje. In vsemu temu je krivo pomanjkanje prostorov v Ljubljani ... " Prišla sva do trodmestovja, tam sta se najini poti ločili.

Kdor želi na lutkovo predstavo, mu priporočam, da pride zgodaj. Za lutke se zanimajo namreč tudi otroci izven Ljubljane. In če je zanje rezerviranih 50 vstopnic, jih je s tem že polovica oddanih.

PREDLOG ZA SKLENITEV MEDNARODNE KONVENCIJE O RAZVEZI ZAKONA

Ameriška zveza za mednarodni pravo je predlagala Komisiji za socialna vprašanja pri organizaciji Združenih narodov, naj izda posebno mednarodno konvencijo o razvezi. Ameriški pravniki navajajo v svojem predlogu, da so proti tovarnam za ločitev in razvezo zakonov, ki so v nekaterih državah postali oddelki zbornice za trgovino in turizem. Z mednarodne konvencije naj bi onemogočili izražanje zakonov tujih držav, ki dovoljujejo naglo ločitev zakonov. Ameriški pravniki so predlagali, naj bi mednarodna konvencija vsebovala določbo, da je mogoče doseči razvezo zakona v tisti državi samo s pogojem, da je tisti, ki zahteva razvezo zakona, vsaj eno leto prebival v tuji državi.

COCA-COLA V ITALIJI

Vatikanski administrator uprave nepremičnin svete stolice inženir Galeazzi je imenovan za glavnega upravnika ameriškega koncerna, ki izdeluje v Italiji pišajočo "coca-cola." V Italiji so doslej z ameriškim in vatikanskim kapitalom zgradili 16 tovarn za izdelavo te ameriške pijače. Pretežni del vatikanskega kapitala je zastopan v tem koncernu z delnicami papeževnega nečaka princa Pacellija, ki hkrati nadzira v Rimu vsa podjetja za oskrbo mesta z vodo, električnim tokom in s plinom. Časopisi pišejo, da je novi upravnik tovarn "Coca-cola" v Italiji Galeazzi izjavil, da se bo "z vsemi silami trudil, da bi postala "Coca-cola" italijanska narodna pijača."

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže, dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Le kadar so pogovori bolj dolgi, začno v dvorani škripati

METEORJI, ŽRELA IN VULKAN

Meseca junija leta 1908 so zabeležili vsi seizmografi na evropski celini veliko spremembo. Nekje v Sibiriji je moral biti kratek, toda hud potres. Hkrati so pokazali barografi meteoroloških postaj dokaj nenavaden val zračnega pritiska, ki je imel svoje središče spet v Sibiriji. Kaj vse to pomeni, je bila težka uganka tudi za učenjake. Nikakor namreč niso mogli ugotoviti vzroka tega potresa. Marsikakšna bajka je že krožila zaradi tega. Potniki preko sibirske železnice so na primer pripovedovali in trdili, da so videli velikansko ognjeno kroglo na nebu. Drugi so govorili o strahovitih eksplozijah, tretji pa so pripovedovali o velikanskem požaru, ki da so ga videli na obzorju, češ da je veter prinesel vročino in smrad po ognju daleč naokrog.

Ko je nekaj pozneje prišel neki ruski raziskovalec med prebivalce v tajgi ob Podkamenju Tugneska, so mu le-ti pripovedovali, da se je njihov bog z ogromnim ognjem pripeljal na zemljo. Nikdo izmed njih si ni drznil v bližino tistega kraja. Za to pripovedovanje se dolgo ni nihče menil, končno pa se je ruski raziskovalec Kulik le odločil, da preišče stvar do dna. Na tovarni živini je po velikem trudu prepotoval neobljudeno ozemlje. Domačini so se zaradi bajk in pripovedk tako bali potovati proti tistemu kraju, da nihče od njih ni hotel raziskovalcu kazati poti. Marsikateri dan so tako prepotovali komaj 6 do 7 km: In marsikdaj so zašli v močvirja ter si nakopali razne bolezni. Večkrat so se, vsi obupani, že hoteli vrniti. Tudi prehrana jim je delala velike težkoče. Kljub vsemu pa je Kulik vztrajal na tem, da najde skrivnostni kraj.

Nekega dne pridejo do neke goličave. Vsa drevesa so ležala kakor od silnega viharja izruvana na tleh. Niso pa bila križem razmetana, marveč lepo vsa v eno smer nagnjena. Kaj naj to pomeni? Ko so prišli na to mesto, so naleteli na skupine dreves, ki so sicer stala, bila pa so oropana vseh vej in celo lubja. V sredini teh skupin pa ni bilo nobenega sledu o kakih drugih živečih rastlini. Kmalu nato so zagledali kakih deset lijakom podobnih kotanj, od katerih je imela največja 50 m v premeru. Vse te kotanje pa so bile napolnjene z vodo. Površina tega razdejanega ozemlja je merila 120 km v premeru. Kakšna strašna naravna nesreča se je torej tu zgodila? Kulik je prišel do zaključka, da je najbrž zadel tu ob zemljo velik meteor. Pri padcu na zemljo kakor vodni curek briznil na vse strani in uničil življenje daleč naokrog. Tako so si šele sedaj mogli pojasniti vsa pripovedovanja in znake raznih potresnih aparatov. Kje pa tisti meteor? Gotovo je, da se je zaril v zemljo zelo globoko. Po strašnem učinku sodeč, mora tehtati na tisoče ton! Kar je raziskovalec že pričelo pri manjkovati hrane in ker so že skoraj vsi zboleli na skorbutu, so si točno zaznali kraj, kjer je zgrmel ta meteor na zemljo, in se odpravili nazaj. Uganka sunkovitega potresa, pa je bila rešena.

Ugasle zvezde in meteorji so človeštvu deloma še vedno uganke. Tavajo in drve po atmosferi, se svetijo, razpočijo in izpuhtijo. Zemlja privlačuje dnevno več milijonov teh nebesnih teles, ki so najbrž delci razpadlih svetov vsemirja. Na srečo obdaja našo zemljo zračna plast, ki tvori nekakšen oklep, ki nas varuje.

Že v davnih časih so ljudje opazili in slisali, kako so ognjene krogle padale izpod neba na zemljo, da, celo na hiše. Znanost pa je take trditve tedaj označevala kot izmišljotino. Šele Chladni (1794 l.), znani fizik, je po dolgotrajnih opazovanjih te vesti potrdil.

Meteorje in meteorite, t. j. kosce meteorjev, so našli že skoraj v vseh delih sveta. Primerilo se je celo, da so zadela ta izpodnebna telesa ladje, ki so vozile po morjih. Seveda so se v

neka sekundah potopile. Zgodilo se je tudi, da so zgorele cele hiše, zadete in zažgane od meteoritov. Znani raziskovalec Beebe pa je opazil z ladje "Acturus" izbruh vulkana Galapagos, ki je bil dolga leta miroval. V aprilu l. 1925 je namreč zagledal belo žareči meteor, ki je prihrumel naravnost v žarečo lavo.

Prej so smatrali nastanek vseh vulkanskih žrel kot vulkanski izbruh. Natančno proučevanje meteoritov pa je pokazalo, da lahko nastanejo tudi zaradi padcev meteorjev izpod

neba. Tako je, na primer, vsa obala vulkanske žrele, ki ne vsebuje samo lave in pepela, lahko drugačnega izvora. Že dolgo je namreč poznano "meteorsko železo" v Arizoni s premerom celih 1300 m in 200 m debeline. Meteoriti so včasih iz samega čistega železa in celo iz dragih kovin. Pri nekaterih arabskih plemenih in Eskimih so našli orožje, ki je bilo izdelano iz meteorskega železa.

Tudi sveti kamen iz Kaabe, ki so ga častili pred ustvaritvijo islama, je verjetno padel izpod neba kot meteorit.

JUGOSLAVIJI SE OBETA BOGATA LETINA

Ker rast posevkov ugodno napreduje, pričakujejo skoro v vseh krajih države bogato letino, zlasti na socialističnem sektorju. V žitornih krajih v Vojvodini, Slavoniji in Baranji pričakujejo bogatejšo žetev kot v zadnjih letih. V novosadskem okraju bodo po računih strokovnjakov letos poželi več žita kot v katerem koli letu v zadnjih desetih letih. Ta pričakovanja potrjujejo prvi snopi, ki so padli pred kakimi 10 dnevi v južnem in srednjem delu Makedonije, kjer je sedaj žetev že v polnem razmahu. Pred nekaj dnevi se je začela žetev v Črni gori in Hercegovini. V Makedoniji je donos žita dober zlasti v tikveškem okraju. Na hektar so poželi kmetje po 150 do 300 kg žita več kot lani. Kmečka delovna zadruga "Nikola Petrov" v Krivolaku v tem okraju bo pridelala na svojih poljih toliko žita, da bo lahko oddala drža-

vi 30,000 kg žita namesto 8000, kolikor so spočetka računali.

Ozimna žita in drugi posevki bodo dala bogat donos. V Slavoniji in Baranji je donos oljne repice za okrog 400 kg večji na hektar v primeri z lanskim. Zlasti je letos dobro obrodila oljna repica na državnem posestvu pri Osijeku, na katerem znaša povprečni hektarski donos na površini 220 ha 1200 kg, lani pa je bil za pol tone na hektar manjši. V Slavoniji pričakujejo dober pridelek lanu — 19 stokov na hektar ali 500 kg več kot v prejšnjih letih. Prav tako je dobro obrodil tudi mak v Makedoniji. Zadrugniki kmečke delovne zadruge "Pobeda" na Dojranskem jezeru so pridelali na hektar okrog 20 kg opijevega katrana, računali pa so, da ga bodo dobili 7—10 kg.

Ne pričakujemo bogate letine samo zato, ker so bile ugodne vremenske razmere z zadost-

nim dežjem, temveč predvsem zaradi okrepitve socialističnega sektorja kmetijstva, ki obsega že nad četrtino obdelovalne zemlje, zaradi dobrega semena, uporabe agrotehničnih ukrepov, zlasti na socialističnih gospodarstvih itd. Ljudski odbori in množične organizacije so si zelo prizadevali, da bi z boljšo obdelavo zemlje povečali proizvodnjo tudi na privatnem sektorju, k čemer bodo nedvomno pripomogle tudi zadnje uredbe o kmetijskih pridelkih, ki so spodbudile privatnim pridelovalcem, da dosežejo večje donose.

Tudi nega posevkov upravičuje pričakovanja, da bo letos letina obilnejša. V Vojvodini so že okopali industrijske kulture in koruzo.

Mnogim zadrugam primanjkuje stroji in delavci. V osi- ješki oblasti bi morale kmečke delovne zadruge v juniju delati okrog 63,000 delovnih dni, da bi okopale posevke in opravile druga važnejša dela. Toda po sedanjem številu delavcev zaposlenih pri poljskih delih, bodo lahko prispevale le nekaj nad 54,000 delovnih dni.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7, št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36; 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrti med 10 in 11 točk razlike.)

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14; 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15½; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

ZAVAROVALNINO
proti
ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
6208 SCHADE AVE.
Pokličite:
ENdicott 1-0718

JOHN OBLAK
OBLAK MOVER
Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca
JOHN OBLAKA
1146 East 61st St. HE 1-2730

N. J. Popovic, Inc.
IMA ZASTOPSTVO
Chrysler - Plymouth avtov
PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE
V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.
8116 LORAIN AVE. ME 1-7200
NICK POPOVIC, predsednik

Oh Well! They Finished Second!

Samuel Maxwell, 60, of Brooklyn, and George Horn, 31, of Hempstead, waited in line for more than 30 hours to be the first ones through New York's new \$80,000,000 Brooklyn-Battery tunnel only to be nosed out by a couple of enterprising motorcycleists. Maxwell and Horn munched on cookies and crackers during the long wait for the tunnel opening.

Dress Up Left-Over Chicken

Chicken Fritters
HERE IS a way left-over chicken can be made into a delicious main dish for luncheon or supper. It's Chicken Fritters at their very best! The unusually tasty mixture can be made ahead of time and fried in hot spray to a delicate golden brown just before serving. The mushroom sauce is quick and easy, too, using canned soup. Served with piping hot baking powder biscuits and a green vegetable, it's a meal the whole family will love. Clip the recipe now and put it in your cooking file marked, "delicious and inexpensive."

1 cup sifted all-purpose flour	2 teaspoons onion juice
1½ teaspoons baking powder	1 tablespoon spray
1½ teaspoons salt	1½ cups cooked or canned chicken, finely chopped
1 egg, beaten	1 teaspoon pimiento, finely chopped
½ cup milk	

Sift flour, baking powder, and salt into mixing bowl. Add beaten egg, milk, onion juice, and spray; beat until smooth. Add chicken and pimiento and mix well. Drop batter by tablespoons into hot spray (375°F.) about 1½ inches deep and fry until golden brown (about 3 minutes). Serve with mushroom sauce made by heating a can of condensed mushroom soup with ½ cup milk. Makes about 14 fritters.

Prežihov Voranc:
ASASA
(Nadaljevanje)
"As!"
"Pazi na kovače!" je vpil oče.
"Kosila sva dalje; skoraj pri vsakem drugem košu se je oglašal oče s svojim asom, kar je pomenilo, da je prišel s koso preblizu sadike in da je samo za las manjkalo, da ni zletela med pokošeno travo. Nenadoma pa je zavpil:
"Asasa...!"
"To je moral biti pa že zlodej! In res je oče pobiral drugo sadiko. Gledal jo je nekaj trenutkov s sovražnimi očmi, nakar jo je

la. Posebno oče je pogosto stokal:
"As... as... asasa... as...!"
"Kakor bi ga gadje pikali. Včasih ga mati ni mogla več poslušati in ga je zbužala, rekoč:
"Saj ne kosiš, Anza, saj ne kosiš med koševjem..."
"Toda komaj je oče zaspal, je že žopet začel tarnati:
"Asasa... asasa...!"
"Še bolj kot košnja je bila paša prezapeljiva past, da ne bi otroci in živina padali vanjo. Seveda so otroci pasli tako, da je eden vedno stal na straži in gledal, da bi se kak graščinski človek od kod ne pritepel. Zvečer se je živina po navadi vračala lepo okrogla domov. Oče je izpraševal svoj lokavi rod:
"Kje ste pa tako nabasali?"
"Pod njivo na brezju, pod

jamami... so prekanjeno odgovarjali pastirji.
"Naša mati je vedela, kaj se godi, in je včasih očeta svarila, toda oče je vselej zamahnil z roko: 'Kaj pa morejo otrokom?'
"Ni pa predolgo trajalo, ko je oskrbnik že bil nad očetom:
"Po nasadih pasete!"
"Ni res!" se je branil oče. Toda oskrbnik je trdil, da ni neumen in da ga ni treba za norca imeti. Vendar si ni mogel pomagati. Za nas otroke pa je bilo to znamenje, da bo nekoč počilo. In res se je še prekmalu zgodilo. Najprej je nekega nedeljskega jutra zalotil mene. Pavel sem z bratom Nacuhom na polju za vrhom. Živina je mirno mulila travo, jaz sem pa ležal na robu in strmel v dolino pod seboj, koder je bela cesta tekla v svet. Vsega je bil kriv Nacuh,

ki bi moral stražiti, pa se je nekam drugam zazijal. Nenadoma je izpod roba počil grozeč glas:
"Ha, Kramohi, zdaj pa imam...!"
"Ker je smatral mene kot najstarejšega tudi za najbolj odgovornega, se je z vihtečim pasjim bičem najprej zagnal za menoj, hoteč me dobiti in me pošteno osvrkati. Toda ravno s tem jo je polomil: skočil sem kakor jelen proti vrhu in mu jo pobrisal pred nosom. Ko je videl, da mene ne more dobiti, se je obrnil in hotel steči za malim Nacuhom. Toda ta je izkoristil priložnost in jo je že prej pobral od tod. Naposled mu ni preostalo drugega kakor sama živina, nad katero si je potem ugnal jez, kolikor je mogel. Za to neprijetno stvar doma niso

izvedeli, ker oskrbnik ni šel pravit staršem, mi otroci jim pa tudi nismo hoteli pripovedovati.
"Nekaj časa smo bili previdnejši, toda kmalu smo na dogodek pozabili in zopet kradli pašo. Neke nedelje popoldne so pasli Anika, Foltuh in Nacuh; misleč, da na tak dan oskrbnik vendar ne bo stikal po revirjih, so spustili živino na nasade. Ker nas je pa oskrbnik zalezoval, seveda ni strojil niti nedelje. In tako jih je zalotil. Nenadoma sta Anika in Foltuh vsa zasopla pridirjala na dvorišče. Takoj smo vedeli, kaj se je zgodilo. Oče in mati sta prebledela in se spogledala. Nacuha in živine pa še ni bilo nikjer. Kmalu je prišel domov tudi Nacuh; že od daleč je jokal in vpil:
"Ata, boli, boli, mož me je tepel...!"

"Bilo je kakor zadnjič: oskrbnik je tekkel za otroci, starejša dva sta mu ušla, a mali Nacuh je imel prekratke noge, pa jih je zato dobil s pasjim bičem čez pleča, da je bil ves marogast. Še huje pa je bilo, da se je v Nacuho zaganzal tudi oskrbnikov pes, ki fanta sicer ni ugriznil, pač pa ga je smrtno preplašil. Ob pogledu na trepetajočega Nacuha je oče še huje prebledel. Takoj za Nacuhom pa je prilo-mastil na dvorišče sam oskrbnik.
"Kramoh, kdo ti je dovolil pasti po nasadih?" Oskrbnik je bil videti naravnost togoten.
(Dalje prihodnjič)
Oglašajte v... Enakopravnosti

